

Noc v údolí řeky byla plná poklidu, neboť nezvěstovala jezevcovým smyslům nepřátele. Vlčí rodina z horních roklí, starý prošedivělý rys a polodivocí psi Logojdů lovili ve smrkovém pralesním hvozdu v sousedství kosodřevin, velký břichatý medvěd z hřebene mezi Studeným a Teplicí přicházel k řece po půlnoci, když zapředělský ponocný odpískal střed noci, a lišek a divokých koček, brousících podél řeky, se jezevec nebál. Nemusil se bát ani medvěda, neboť to byl plevelník a živil se lesními plody a hmyzí drobotinou. Jezevec to však nevěděl a medvěd se bál, ježto noc o něm prozrazoval, že je to nebezpečná šelma. Ale medvěd tu nebyl a jezevec vklusal do Hricovy kukuřice pln jistoty a naděje v bohatou paši.

Zvuková a grafická stránka slova

1. Najděte odlišnosti v souvětích a) a b). Vysvětlete rozdíl jejich významů.

I. a) Velký břichatý medvěd z hřebene mezi Studeným a Teplicí přicházel k řece po půlnoci, když zapředělský ponocný odpískal střed noci, a lišek a divokých koček, brousících podél řeky, se jezevec nebál.

b) Velký břichatý medvěd z hřebene mezi Studeným a Teplicí přicházel k řece po půlnoci, když zapředělský ponocný odpískal střed noci a lišek a divokých koček, brousících podél řeky, se jezevec nebál.

II. a) Jezevec se nemusil se bát ani medvěda, neboť to byl plevelník a živil se lesními plody a hmyzí drobotinou.

b) Jezevec se nemusil se bát ani medvěda, neboť to byl plevelník, a živil se lesními plody a hmyzí drobotinou.

2. Přepište následující větu foneticky. Vyznačte slovní přízvuky, eventuálně rázy.

Noc v údolí řeky byla plná poklidu.

Ale medvěd tu nebyl a jezevec vklusal do Hricovy kukuřice.

3. Ve slovech [medvjet] a [fklusal] dochází k asimilaci znělosti. Najděte v textu další místa s asimilací znělosti.

4. Popište hlásky ve slovech *hřeben*, *půlnoci*, *bát*.

Vzor:

u - samohláska, vysoká, zadní, krátká

b - souhláska, obouretná (*bilabiální*), závěrová, *ražená*, znělá (vlastnosti psané kurzívou uvádět nemusíte)

Slovní zásoba

1. Nahrďte synonymy podtržená slova:

Noc v údolí řeky byla **plná poklidu**, neboť nezvěstovala jezevcovým smyslům nepřátele. Vlčí rodina z horních roklí, starý prošedivělý rys a polodivocí psi Logojdů lovili ve smrkovém pralesním hvozdu v **sousedství** kosodřevin, velký břichatý medvěd z hřebene mezi Studeným

a Teplicí přicházel k řece po půlnoci, když zapředělský ponocný odpískal střed noci, a lišek a divokých koček, brousicích podél řeky, se jezevec nebál. Nemusil se bát ani medvěda, neboť to byl plevelník a živil se lesními plody a **hmyzí drobotinou**. Jezevec to však nevěděl a medvěda se bál, ježto nos o něm prozrazoval, že je to nebezpečná šelma. Ale medvěd tu nebyl a jezevec vklusal do Hricovy kukuřice pln jistoty a naděje v bohatou paši.

2. Nahrad'te zvýrazněná spojení slov jedním slovem se stejným významem.

3. Které slovo z textu je významově nejbližší slovu *rokle*?

4. Která slova v textu považujete za:

- a) knižní
- b) archaismy
- c) historismy

5. Vysvětlete význam slov v textu:

hvozd, rokle, hřeben

6. Užijte v různých větách následující slova tak, aby měla různé významy.

smysl, hřeben, brousit

7. Vypište z textu ke slovu *medvěd* :

- a) slovo významově nadřazené:
- b) slova významově souřadná:

8. Ke kterému z následujících slov existuje v češtině:

- a) homonymum ve zvukové a grafické podobě:
- b) zvukové homonymum (homofon, např. *vít - výt, plod - plot*):

údolí, poklid, rokle, rys, smrkový, medvěd, řeka, střed, hmyz

9. Které významy může mít slovo *nos*?

10. Vysvětlete rozdíl významů slov:

hvozd - hvozdík

paše - paša

Tvoření slov

1. Vypište z textu skupiny slov slovotvorně příbuzných.

2. Napište k následujícím slovům slova základová.

břichatý, ponocný, brousící, prošedivělý, pralesní

3. Proved'te slovotvornou analýzu následujících slov.

	slovo základové	slovotvorný základ	alternace	slovotvorný formant	slovotvorná kategorie	mutace/modifikace/transpozice
přicházívát						
plevelník						
brousící						
jistota						
sousedství						

4. Vypište z textu slova složená.

5. Vypište slova tvořená předponou.

6. Proved'te komplexní morfematický rozbor slov:

pralesní

ponocný

prošedivělý

nezvěstovala

prozrazoval

Tvarosloví

1. Vypište substantiva rodu ženského a určete jejich pád v textu.

2. Jsou následující adjektiva jakostní, nebo vztahová (relační)?

plný

vlčí

velký

břichatý

brousící

bohatý

3. Vypište adjektiva typu *jarní*.

4. Vypište zájmena. Určete jejich druh, pád a napište je v 1. pádě sg.

	druh	pád	tvar 1. pádu sg.

5. Vypište spojovací výrazy a určete, jsou-li souřadící, nebo podřadící.

6. Od následujících sloves vytvořte tvary uvedené v záhlaví tabulky.

	infinitiv	3. os. pl. prézentu, činný rod	imperativ	kmen minulý	přechodník
zvěstovala					
vklusal					
nebál se					
věděl					

7. Vypište slovesné tvary z následujícího textu a určete gramatické charakteristiky v záhlaví tabulky (řádků je více než sloves v textu). Nevypisujte sloveso být

Jezevec to však nevěděl a medvěda se bál, ježto nos o něm prozrazoval, že je to nebezpečná šelma. Ale medvěd tu nebyl a jezevec vklusal do Hricovy kukuřice pln jistoty a naděje v bohatou paši.

	rod	vid	třída	vzor

8. Najděte v textu nevlastní předložku/nevlastní předložky.

9. Určete slovní druhy.

Jezevec to však nevěděl a medvěda se bál, ježto nos o něm prozrazoval, že je to nebezpečná šelma. Ale medvěd tu nebyl a jezevec vklusal do Hricovy kukuřice pln jistoty a naděje v bohatou paši.